

reddingsboten tal van slachtoffers eiste: vier-en-tachtig hunner kwamen in totaal om het leven met achttien bemanningsleden, onder wie de gezagvoerder.¹ Totaal berooid kwamen de geredden aan land; die zondag wekte de predikant van de Nederlands-Hervormde gemeente in Londen in het oude kerkje *Austin Friars* zijn gemeenteleden op, aan kleding af te staan wat zij maar missen konden: weinig uren later begonnen de kledingstukken zich op te stapelen in enkele zalen van het Londense hotel waar de drenkelingen ondergebracht waren.² De Nederlandse bladen kwamen vol te staan met de reportages van hun in Londen wonende correspondenten. Groot was de indruk in ons land. De risico's die aan het varen vastzaten, waren drastisch onderstreept. Veiligheidshalve zette de Maatschappij Zeeland de dienst Vlissingen-Londen stop – de 'Batavier'-lijn bleef van de Hoek doorvaren op Harwich.³

De 'Simon Bolivar' was getroffen door een betrekkelijk nieuw wapen waar Hitler veel van verwachtte: de magnetische mijn. Die mijn die alleen in ondiepe wateren gebruikt kon worden, lag op de zeebodem en werd door de massa van het er overheen varende schip tot ontploffing gebracht. Lukraak werden die mijnen door Duitse vliegtuigen bij de Engelse riviermonden uitgestrooid; vijf dagen na de ramp van de 'Simon Bolivar' werd zulk een mijn op een modderbank aan de Theemsmond door de Engelsen ontdekt en met grote moed gedemonteerd: het beginsel van de magnetische mijn was hun bekend (ze maakten ze zelf al), maar niet het mechanisme dat de Duitsers toepasten. Toen men dat kende, wist men ook een afweermiddel te vinden: Engeland liet al zijn oorlogs-, passagiers- en vrachtschepen ontmagnetiseren door om het dek heen een onder spanning staande kabel aan te brengen waardoor de magnetische lading van het schip opgeheven werd – in maart '40 werden de regeringen van de neutrale, nog op Engeland varende landen door de Britse *Admiralty* ingelicht over die simpele maar als regel effectieve beveiligingsmethode.⁴

Mijnen (magnetische en andere) brachten na de 'Simon Bolivar' tot de iode mei 1940 nog zeven andere Nederlandse schepen tot zinken, de *U-Boote* namen er na de 'Sliedrecht' nog tien voor hun rekening, waarvan zeven tussen de 4500 en 8000 bruto register-ton.⁵ Dan werd één schip, de kustvaarder 'Elziena' (bijna 200 brt), op 2 maart '40 op de Noordzee door een Duits oorlogsvliegtuig in brand geschoten; bij de beschieting verloren de kapitein en de machinist het leven; de reddingsboot met drie overlevenden werd

¹ Ms. Milo-van Popta, bijlage III, p. 6-7. ² J. van Dorp: *Het licht achter de muur* (1946), p. 14. ³ Van Popta: 'Koopvaardijvloot', p. 1. ⁴ J. W. de Roever: *De Nederland in de tweede wereldoorlog*, p. 18. ⁵ Brief, 17 jan. 1969, van K. W. L. Bezemer.